

XXV TAVALINE PÜHAPÄEV C AASTAL

(Esimene lugemine Am8 ,4-7)

Lugemine prohvet Aamose raamatust:

Kuulake, teie, kes te viletsat taga kiusate ja rõhute vaese vastu maad. Te ütlete: millal möödub noorkuupüha, et me saaksime vilja müüa, ja hingamispäev, et me võiksime avada viljaaidad. Siis me teeme mõõdu väiksemaks ja hinna suuremaks - petame väärte vaekaussidega. Me tahame osta raha eest viletsa ja sandaalipaari eest vaese, isegi aganad peavad rahaks tehtud saama. Sellepärast on Issand andnud vande Jaakobi uhkuse juures: "Tõesti, ma ei unusta ühtki nende tegu!"
See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps113 ,1-2.4-6.7-8)

R: Kiitke Issandat, kes ülendab vaeseid.

Kiitke, Issanda sulased,
kiitke Issanda nime.
Issanda nimi olgu kiidetud
nüüdsest peale ja igavesti.
R:

Issand on ülendatud kõigi rahvaste üle,
tema kirkus on üle taevaste.
Kas on kedagi, kes on Issanda, meie Jumala sarnane,
kes ta istub kõrgel troonil ja näeb alla maasügavusse.
R:

Kes tõstab põrmust kehva
ja ülendab vaese tuhaasemelt,
et panna ta istuma ülikute kõrvale,
oma rahva ülemate sekka.
R:

(Teine lugemine 1Ti2 ,1-8)

Lugemine püha apostel Pauluse esimesest kirjast Timoteosele:

Ennekõike manitsen ma sind, et sa paluksid ja palvetaksid, peaksid eestpalveid ja tänupalveid kõigi inimeste eest: kuningate ja kõigi eest, kelle käes on võim, et me võiksime elada rahulikult ja segamatult, samas kõigiti jumalakartlikult ja väärilt. Nõnda on Issanda, meie Lunastaja silmis hea ja temale meelt mööda, ja tema tahab, et kõik inimesed tõe tundma saaksid. Sest Jumal on üksainus ja üksainus on ka vahemees Jumala ja inimeste vahel - inimene, Jeesus Kristus, kes on iseenda andnud lunahinnaks kõikide eest, ja tunnistanud õigel ajal.

Sellepärast olen mina määratud kuulutajaks ja apostliks - ma räägin tõtt ega valeta - paganate õpetajaks usus ja tões. Ning ma tahan, et mehed kõigis paigus tõstaksid palves oma käed puhta meelega, ilma viha ja tülita.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Ap 16,14b)

Halleluuja. Issand, ava meie süda,
et me võtaksime vastu Sinu sõna. Halleluuja.

(Evangeelium Lk16 ,1-13 lüh. <<< 10-13)

Lugemine püha Luuka evangeeliumist:

Oli üks rikas inimene, kellel oli mõisavalitseja, kelle peale oli talle kaevatud, nagu pillaks see tema vara. Ja mees kutsus mõisavalitseja ja ütles talle: "Mis see on, mis ma sinu kohta kuulen? Anna aru oma valitsemisest, sest sa ei või enam valitseda!" Aga mõisavalitseja mõtles endamisi: "Mis ma pean tegema, kui isand võtab valitsemise minu käest ära? Maad kaevata ma ei jaksa, kerjata häbenen. Küll ma tean, mida ma teen, et inimesed võtaksid mind vastu oma kodadesse, kui mind tagandatakse valitsemast!" Ja ta laskis enda juurde kutsuda üksteise järel oma isanda võlglased. Esimesele ta ütles: "Kui palju sa võlgned mu isandale?" See ütles: "Sada vaati õli." Tema aga ütles talle: "Võta oma võlatäht, istu ja kirjuta kähku viiskümmend!" Seejärel ta küsis teiselt: "Aga kui palju sina võlgned?" See ütles: "Sada tündrit nisu." Sellele ütles valitseja: "Võta oma võlatäht ja kirjuta kaheksakümmend!" Ja isand kiitis ülekohtust mõisavalitsejat, et ta oli käitunud arukalt, sest selle ajastu lapsed on omasuguste suhtes arukamad kui valguse lapsed. Minagi ütlen teile: tehke endile sõpru ülekohtuse mammonaga, et kui see saab otsa, võetaks teid igavestesse telkidesse. Kes on ustav vähimas, see on ustav ka paljus, ja kes on ülekohtune vähimas, see on ülekohtune ka paljus. Kui te nüüd ülekohtuses mammonas ei ole olnud ustavad, kes võib teie kätte usaldada tõelist? Ja kui te võõra varaga ei ole

olnud ustavad, kes annaks teile kätte teie oma? Ükski sulane ei või teenida kahte isandat, ikka on nii, et ta vihkab üht ja armastab teist või et ta pooldab üht ja põlgab teist. Te ei saa orjata Jumalat ja mammonat!

See on Issanda sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, Jeesus on kord öelnud: mina olen tee ja tõde ja elu. Kas saab neid kolme üksteisest lahutada? Kas tõest saab üldse rääkida, kui seda pole võimalik meie vahetu eluga kokku panna? Mis kasu oleks seadustest ja eeskirjadest, mida inimesel poleks võimalik reaalses elus järgida, millel pole lootusrikast tulevikuperspektiivi?

Kui me julgeme uskuda, et evangeelium ei ole midagi eluvõõrast, siis võime sealt õppida paljugi meie reaalse igapäevase elu jaoks. Paraku vahel meil see julgus puudub.

Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, kuidas me loeme pühakirja? Kas meil tuleks kõigi tekstis esinevate üksikasjadega arvestada, või poleks suurt lugu, kui mõned detailid lihtsalt kõrvale jätta? Esmapilgul paistab ju ka äsja ettelõetud ebaõiglase mõisavalitseja loos kõik selge olevat. Paha, paha mõisavalitseja, kes oma isandal naha üle kõrvade tõmbas. Jutluse aluseks saab ju võtta ka ainult selle lõigu, milles kõik on veel selge.

Ja tõepoolest, igal tööandjal võib juhtuda, et firmasse võetud uus inimene suudab jätta hea mulje ja äratada usaldust, kuid hiljem selgub, et ta on teenistusalaast krediitkaarti kasutanud isiklikuks otstarbeks, maksnud sellega oma võlgu või lausa koos asutuse rahakapi sisuga jalga lasknud. Tõesti võib juhtuda - kuid kas just sellest räägib Jeesuse poolt kirjeldatud võrdpilt? Sest kui me loeme tähendamissõna ja selle kommentaari nii, nagu see Jeesuse suust kõlas, siis tekib otsekohe küsimus: miks hakkab isand inimest, kes on väidetavalt tema varaga meelevaldselt ümber käinud, äkki kiitma? Vähe sellest, ka Jeesus ise tunnistas, et maailma ajastu lapsed on arukamad kui valguse lapsed...

Siit saab alguse terve pikk rida küsimusi: Kas mõisavalitseja käis siis üldse oma isanda varaga halvasti ümber? Võibolla lihtsalt keegi kaebas tema peale, aga tõendeid tal tuua ei olnud? Muidu võinuks isand halva töötaja otsekohe lahti lasta. Või miks hakkab

mõisavalitseja alles nüüd mõtlema, kuidas edaspidi hakkama saada? Kui ta oli juba enne isanda vara kõrvale pannud või sellega endale sõpru võitnud, siis oleks tal varuplaan juba ammu valmis? Kui mõisavalitseja usaldusväärsus on kahtluse alla pandud, kuidas saab ta siis veel oma isanda võlglaste võlgu kustutada? Miks kutsub mõisavalitseja enda juurde ainult kaks oma isanda võlgnikku, miks mitte rohkem või vähem? Miks kustutab ta ühe võlglasel poole tema võlast, aga teisel ainult viiendiku? Miks räägib Jeesus ülekohtusest mammonast, mitte lihtsalt mammonast? Ja viimaks kõigi eelnevate keerdkäikude taustal: kas too ebaõiglane majapidaja üldse kedagi pettis, või kui pettis, siis keda, kas oma isandat või hoopis tema võlgnikke? (Kui nüüd kedagi peaksid huvitama vastused neile küsimustele, siis kuulake Pereraadio arhiivist, rubriigist Elektrikarjane saadet "Jeesus ja võõras mammona").

Vaimuteadustel on loodusteaduste ja tehnikaga võrreldes üks suur puudus: vaimuteadustes tehtud loogikavigu ei saa alati kontrollida. Tehnikaga on lihtne: näiteks kui jätta auto tankimata, siis hoolimata sellest, kui keeruliselt ja kallilt on auto ehitatud, ei nihku see paigast; samuti variseb kokku kõrghoone, mida on hakatud ehitama ilma vundamendita. Piisab ühest olulisest valearvestusest ja kogu tervik on kasutu või lausa ohtlik.

Vaimuteadustes - teoloogias ja filosoofias - võib aga lõpmatult õhulosse ehitada, alustada ehitusega kolmandast korrusest, jätta siis paar korrust vahele ja jätkata kuuendast. Kellelgi pole ilmselt raske kujutada ette õhus hõljuvaid hooneid, pealegi on inimene õppinud arvutite abil neid ka üsna tõetruult ekraanile manama. Kuid päris elus kehtivad teised reeglid. Siin on olemuslikest osadest ülehüppamine sageli saatuslike tagajärgedega. Just õhulosside, ebarealistlike unistusega petmise pinnal on loodud maailmale nii hukatuslikke ideoloogiaid nagu kommunism, maailmavalitsemisele pürgivad ideoloogiad, anarhism, röövkapitalism, diktatuurid, mis põhinevad ultrakonservatiivsetel või ultraliberaalsetel utoopiatel.

Armsad õed ja vennad, kahtlemata ei ole meil kindlat teadmist selle kohta, kuidas Jumal meid näeb ja meie käitumist hindab - selles on vaimuteadustel õigus. Kuid mitteteadmisele ei saa midagi ehitada. Toimivate seaduste aluseks on meie materiaalne maailm, kus kehtivad üsna pragmaatilised reeglid. Probleemidele lahendust otsides ei piisa, kui pöörame tähelepanu peaeesmärgile, vaid samamoodi on olulised kõik asjaolud ja lõpuks ka kõrvalmõjud. Siis on lootust, et suudame siin maailmas midagi head ära teha ja jääda püsima ka Jumala kohtu ees. Amen.